

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Součkové a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína, JUDr. Milana Kamlacha, JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Marie Turkové v právní věci žalobkyně **N. M.**, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 10. 2005, čj. OAM-1888/VL-10-KO1-2005, vedené u Krajského soudu v Hradci Králové pod sp. zn. 29 Az 11/2005, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 6. 2006, č. j. 29 Az 11/2005 - 40,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 6. 2006, č. j. 29 Az 11/2005 - 40, **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného (dále též „stěžovatel“) ze dne 31. 10. 2005, čj. OAM-1888/VL-10-KO1-2005, byla zamítnuta žádost žalobkyně o udělení azylu v České republice jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů. V odůvodnění žalovaný uvedl, že důvody žádosti o udělení azylu spočívající ve snaze žít s dcerou v České republice a ve snaze o legalizaci pobytu na území České republiky nelze podřadit pod důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu; proto žalovaný žádost žalobkyně o udělení azylu zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, jelikož žalobkyně neuváděla skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Žalovaný dále uvedl, že s ohledem na to, že žádost žalobkyně o udělení azylu byla zamítnuta

jako zjevně nedůvodná, již pro nadbytečnost neposuzoval, zda žalobkyně splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu a nehodnotil ani překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu, neboť aplikace těchto ustanovení se váže na § 12 zákona o azylu, jenž v daném případě neaplikoval.

Rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 6. 2006, č. j. 29 Az 11/2005 - 40, bylo toto rozhodnutí žalovaného zrušeno pro vady řízení a věc vrácena žalovanému k dalšímu řízení. Soud shledal pochybení žalovaného v tom, že se nezabýval sdělením žalobkyně o jejím nedobré zdravotním stavu. Podle soudu měl žalovaný i v případě zamítnutí žádosti žalobkyně o udělení azylu jako zjevně nedůvodné zkoumat, zda není u žalobkyně dán důvod hodný zvláštního zřetele pro udělení azylu z humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu. Taková úvaha je pak zcela v kompetenci žalovaného; soud jen podotkl, že judikatura správních soudů dovodila, že se o případ hodný zvláštního zřetele může jednat např. v případě vysokého věku žadatele o azyl nebo jeho nedobrého zdravotního stavu. V souzené věci dosáhla žalobkyně věku 81 let, a jak sama uvedla, má nemocné srdce a velice špatně vidí. Tyto skutečnosti vyplývají i ze zprávy ošetřujícího lékaře zaslané jako omluva neúčasti žalobkyně na ústním jednání. Vzhledem k tomu, že o udělení humanitárního azylu nelze požádat samostatně, shledal soud pochybení žalovaného v tom, že neprovedl správní uvážení ohledně naplnění či nenaplnění podmínek § 14 zákona o azylu. Soud uvedl, že nepředjímá výsledek správního uvážení, vytkl však žalovanému, že k takovému uvážení vůbec nepřistoupil a nezabýval se sdělením žalobkyně o jejím nedobré zdravotním stavu.

Proti rozsudku podal žalovaný včasnou kasační stížnost z důvodu tvrzené nezákonnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Stěžovatel uvedl, že žádost žalobkyně o udělení azylu zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, neboť žalobkyně požádala o azyl z důvodů, jež nemají nic společného s taxativně vymezenými důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. V průběhu správního řízení opakovaně potvrdila, že o udělení azylu požádala s cílem legalizovat pobyt na území České republiky, kde žije rodina její dcery. S úmyslem usadit se zde pak opustila svou vlast, kde neměla žádné relevantní problémy, dostávala tam důchod i sociální příplatky a formální chybu úřadů při vydávání cestovního dokladu vyřešila bez potíží soudní cestou. Problémy kvůli arménské národnosti manžela zmínila žalobkyně až v žalobě, ačkoliv jí nic nebránilo učinit tak již dříve. Žalovaný vyslovil přesvědčení, že v případě rozhodnutí podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu již nebyl oprávněn posuzovat existenci důvodu hodného zvláštního zřetele ve smyslu § 14 zákona o azylu. Žalovaný se domnívá, že žalobkyně měla svou situaci řešit postupem podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Stěžovatel dále uvedl, že posuzování důvodů pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu je v jeho diskreční pravomoci; v rozporu s tím mu soud uložil provést toto správní uvážení. Navíc vzhledem k individuálnímu posuzování žádostí o azyl nemusí být každý případ těžce nemocného nebo žadatele ve vysokém věku důvodem pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu. Stěžovatel vyslovil přesvědčení o rozporu rozsudku krajského soudu s judikaturou Nejvyššího správního soudu (např. rozsudky č. j. 4 Azs 23/2003 - 69 či č. j. 4 Azs 323/2005 - 112), podle níž je posuzování důvodu hodného zvláštního zřetele podle § 14 zákona o azylu v případě zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu již nadbytečné. V rozsudku sp. zn. 1 Azs 8/2003 dokonce Nejvyšší správní soud konstatoval pochybení žalovaného, jenž v odůvodnění žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné posuzoval existenci podmínek pro udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu. Žalovanému není rovněž zřejmé, jakých vad řízení se dopustil. Situace nastolená krajským

soudem by žalovaného nutila v rozporu s jeho diskreční pravomocí zvažovat, zda jsou dány podmínky případného využití humanitárního azylu i u zjevně nedůvodných žádostí, u nichž se neposuzují důvody podle § 12 zákona o azylu, na něž se rozhodování podle § 14 zákona o azylu váže. Proto žalovaný navrhl, aby rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 6. 2006, č. j. 29 Az 11/2005 - 40, byl zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalobkyně ke kasační stížnosti zaslala soudu jako doplnění spisového materiálu lékařskou zprávu týkající se jejího aktuálního zdravotního stavu, a uvedla, že návrat do Ruska je pro ni vzhledem k závažnosti zdravotního stavu naprosto nemyslitelným.

Kasační stížnost je přijatelná a důvodná.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a stěžovatel v ní namítá důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a jejím rozsahem a důvody je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Jak Nejvyšší správní soud vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS, o případ přijatelnosti kasační stížnosti se může jednat mj. tehdy, pokud krajský soud nerespektoval ustálenou soudní judikaturu.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že Krajský soud v Hradci Králové pochybil při posouzení toho, za jaké procesní situace vzniká žalovanému povinnost posuzovat splnění předpokladů spočívajících v důvodech hodných zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu. Podle § 14 zákona o azylu, jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárních důvodů. Rozhodování o udělení azylu podle § 14 zákona o azylu tedy předpokládá předchozí negativní výrok podle § 12 zákona o azylu. V tomto smyslu v minulosti opakovaně rozhodoval i Nejvyšší správní soud, jenž např. v rozhodnutí ze dne 10. 2. 2004, č. j. 4 Azs 35/2003 - 71, dospěl k závěru, že „*zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné [§ 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu], znamená, že neproběhlo dokazování ke zjištění existence důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Protože neexistence těchto důvodů je podmínkou rozhodování podle § 14 zákona o azylu (humanitární azyl) i podle § 13 zákona (sloučení rodiny), nemůže správní orgán tímtož rozhodnutím vyslovit, že se azyl podle § 13 nebo podle § 14 neuděluje.*“ V rozsudku ze dne 15. 10. 2003, č. j. 1 Azs 8/2003 - 90, pak Nejvyšší správní soud dospěl mj. k závěru, že „*správní orgán pochybil, jestliže žádost stěžovatele zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 zákona o azylu, přičemž současně posuzoval důvody pro udělení azylu podle § 13 (sloučení rodiny) a § 14 (humanitární azyl) a výrokem se o nich vyjadřoval. Pokud totiž v řízení o žádosti o udělení azylu vyplyne některá ze skutečností taxativně uvedených v § 16 odst. 1 zákona, pak správní orgán bez dalšího - ale jen ve lhůtě podle odstavce 2 téhož ustanovení - zamítně žádost. Rozhodne tedy konečným způsobem ve věci, aniž by v řízení zjišťoval existenci některého z důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona. Pro rozhodování o udělení azylu z některého z důvodů předvídaných v ustanoveních § 13 a § 14 zákona je však určující závěr o neexistenci důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Protože tento důvod při zamítnutí žádosti podle § 16 zákona zjišťován není, dostává se výrok správního orgánu o zamítnutí žádosti o udělení azylu podle § 16 zákona do logického rozporu s výrokem o neudělení azylu*

podle § 13 a § 14 zákona.“ Z uvedeného vyplývá, že judikatura Nejvyššího správního soudu dospěla ke konstantnímu závěru, že naplnění důvodů pro zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné vylučuje posuzování důvodů pro udělení azylu podle § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu.

V souzené věci žalovaný s ohledem na to, že žalobkyně uváděla jako důvod pro udělení azylu opakovaně snahu o legalizaci pobytu na území České republiky, při rozhodování vycházel z § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, podle něhož se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12. Uvedené posouzení ve svých důsledcích znamená, že neprobíhal proces dokazování o tom, zda byly splněny podmínky § 12 zákona o azylu. Jestliže žalovaný meritorně neposuzoval naplnění skutkové podstaty § 12 zákona o azylu, pak se nemusel zabývat ani splněním podmínek § 14 zákona o azylu, tj. předpoklady pro udělení azylu z humanitárních důvodů. Pokud tedy krajský soud zrušil rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení s tím, že krajský soud pochybil, když se nevypořádal s naplněním či nenaplněním podmínek pro udělení humanitárního azylu, dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že jde o výklad zákona odporující, neboť § 14 zákona o azylu ukládá žalovanému posuzovat důvody podle tohoto ustanovení pouze pokud neshledal důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, nikoliv však již v případech, kdy žádost o udělení azylu zamítl jako zjevně nedůvodnou z některého z důvodů podle § 16 zákona o azylu. Za této procesní situace tedy podle názoru Nejvyššího správního soudu nebylo možné žalovanému vytknout, že neposuzoval, zda jsou u žalobkyně dány důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud tedy dospěl k závěru, že rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové vycházel z nesprávného posouzení právní otázky aplikace § 14 zákona o azylu v případě zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné. Proto Nejvyšší správní kasační stížností napadený rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil; současně věc vrátil Krajskému soudu v Hradci Králové k dalšímu řízení, v němž je tento soud podle odst. 3 téhož ustanovení vázán výše vysloveným právním názorem Nejvyššího správního soudu.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne podle § 110 odst. 2 s. ř. s. Krajský soud v Hradci Králové v novém rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. ledna 2007

JUDr. Marie Součková
předsedkyně senátu

